

Binyomin Jacobs, Chief Rabbi

☎ +31(0)653674929

✉ rabbi.jacobs@planet.nl

The Netherlands

הרב בנימין יאקאבס

רב ראשי ואב"ד

POB. 1100, 3860 BC Nijkerk

נעדרלאנד

Toespraak 4 juni 2023 Herdenking Kindertransporten Vught

Als ik me voorbereid voor een toespraak probeer ik me te verdiepen in het onderwerp, de gebeurtenis of de mijlpaal. Ik ga niet zitten voorbereiden op zoek naar teksten, maar ik laat mezelf als het ware wegdromen.

Het kenmerk van dromen is dat onmogelijkheden mogelijk worden. Dat kan soms heel mooi zijn.

We zijn hier bijeen vanwege de zogenaamde Kindertransporten van tachtig jaar geleden. De kinderen zouden naar elders worden gebracht, naar speciale kinderkampen, dat klonk erg mooi en zelfs bemoedigend! Tachtig jaar geleden...

Ik ging op zoek naar de betekenis van tachtig: In het vijfde hoofdstuk van de Spreuken der Vaders, een van onze Heilige Geschriften, leren wij dat een kind van vijf jaar begint met het leren van de Thora, als het kind tien jaar is wordt er begonnen met de studie van de Misjna, de Mondelinge Leer, op z'n dertiende wordt hij bar-mitswa en daarna volgen nog meer leeftijden die mijlpalen zijn in het menselijk leven, zoals de choepa, het huwelijk, tot ik belandde bij tachtig: "בן שמונים לגבורה - tachtig is de leeftijd der sterken."

Toen ik zo-even, zoals ieder jaar, vanaf het herinneringscentrum naar het Kindermonument liep werden door kinderen van nu de namen voorgelezen van de kinderen van toen.

Als de kinderen, die de namen lazen, toen zouden hebben geleefd, Joods zouden zijn geweest en hier gevangen zouden hebben gezeten, dan hadden zij vandaag hier geen haag gevormd, maar dan zouden ook hun namen op dit monument hebben gestaan.

Als de Kindertransporten niet zouden hebben plaatsgevonden, dan zouden de kinderen van de Kindertransporten de opa's oma's zijn geweest van de jeugd van nu...

Als er toen geen Kindertransporten zouden zijn geweest, dan waren onze kinderen allen de leeftijd der sterken al gepasseerd. Sommigen zouden de tachtig niet gehaald hebben, anderen waren wellicht de tachtig royaal gepasseerd...

Binyomin Jacobs, Chief Rabbi

☎ +31(0)653674929

✉ rabbi.jacobs@planet.nl

The Netherlands

הרב בנימין יאקאבס

רב ראשי ואב"ד

POB. 1100, 3860 BC Nijkerk

נעדרלאנד

En dus vroeg ik mij al dromend af: moeten we nog wel herdenken? Geen mens heeft toch immers het eeuwige leven! Ook onze kinderen van de Kindertransporten zouden dat niet gehad hebben...

En hebben zij, de kinderen van de Kindertransporten, ons herdenken eigenlijk nog wel nodig?

Waar waren wij, Nederlanders, toen ze ons zeker wel nodig hadden? Heeft Nederland voldoende pogingen ondernomen om de brute moord te voorkomen en/of te verhinderen?

En heeft Nederland voldoende gedaan, na de oorlog, om die paar kinderen die overleefden te steunen en op te vangen? En überhaupt waren zij die uit de hel van de vernietigingskampen half levend terugkwamen, terug naar wat zij toen zagen als hun Nederland, waren ze nog wel welkom?

De huidige burgemeester van Lochem heeft zich verdiept in de geschiedenis van de Joodse Gemeente Lochem voor, tijdens en na de oorlog. De enkelingen die nauwelijks hadden overleefd en al hun familie kwijt waren, werden na de oorlog benaderd door B&W. De Gemeente wilde hun synagoge-pand kopen, want die had de gedecimeerde Joodse Gemeente toch niet meer nodig. Maar, zo kregen die paar overlevenden te horen, de koopprijs zou wel onder de marktwaarde liggen, omdat er geen synagoge-diensten meer werden gehouden door gebrek aan Joden.

B&W had ze eerst voortvarend aan de gaskamers uitgeleverd om ze vervolgens te verwijten dat ze met te weinigen waren teruggekeerd, het vereiste quorum nodig voor de synagoge-diensten daardoor niet meer aanwezig was, en hun synagoge dus in waarde was gedaald...

En toen ik zo-even, met grote dankbaarheid, de jeugd van nu de namen hoorde lezen van de kinderen van de Kindertransporten, moest ik in mijn gedachte toch even denken aan andere jeugd die meent mij te moeten naschreeuwen met Jehod, Jehod. En ik dacht aan de voetbalwedstrijden waar in spreekkoor de meest afschuwelijke teksten worden gezongen: "Joden aan het gas".

De Kinderen van de Kindertransporten gingen aan het gas, gestikt, afschuwelijk geleden. Wat zich in de gaskamers heeft afgespeeld is onvoorstelbaar. De treinreis naar de vernietigingskampen was het summum van ontmenselijking...

"בן שמונים לגבורה" - tachtig is de leeftijd der sterken." Laten wij, juist tachtig jaar na dato, onszelf extra gesterkt weten en met kracht en overgave strijden tegen het venijn van het zichtbaar opkomend antisemitisme en iedere vorm van discriminatie en rassenhaat keihard bestrijden.

Want ik vrees dat de geschiedenis van toen, zomaar de werkelijkheid van morgen kan zijn.

Jizkor gevolgd door twee minuten stilte.